

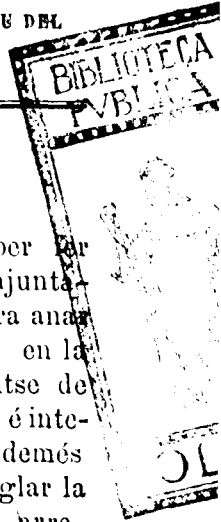
SEMANARI DEFENSOR DELS INTERESSOS DE LA COMARCA Y PORTAVEU DEL
CENTRE CATALANISTA.

¡¡ ELECCIONS !!

Veus aquí la paraula que trasvalsa tota Espanya, ara per fer diputats á Corts, ara per ferne de Provincials, ara per fer ajuntaments, y tot aquest gran trasvals y amolino ¿ per qué ? Pera anar cada dia de mal á pitjor posant la gent honrada y pacifica en la trista alternativa de bregar una gran part del any ocupantse de tant fatigosa y complicada feyna, deixant sos propis treballs ó interessos ó be deixarlo tot en mans dels polítichs d' ofici y demés desvagats, que per vía de passatemps s' entretenen en arreglar la Patria desde las taulas dels cafés y tabernas, manegantho y arreglantho com be los hi sembli constituhint en casichs y personas obligadas en lo governament dels pobles petits y grans, per girar d' aquesta manera al rededor del gran centre polítich madrileny com altre sistema planetari ab sos planetas y satélites polítichs; ab la diferencia de que aixís com en lo firmament lo sistema planetari es un sol desde que lo mon es mon, en lo firmament polítich ne te un cada color ó element, eclipsantse l' un per la sobreposició del altre, ab las sacudidas y trastorns consegüents á cada eclipsse que á voltas son molt mes frecüents que las de la lluna.

Aixís estem y aixís anem jemegant per aquesta vall de llágrimas, tothom vol posarhi remey. Cada partit polítich preté possehir lo específich indispensable pera curar infaliblement la malaltía, mes aquestos passen per lo poder y com havem dit ja lo malalt s' agrava á cada operació que se li fa, en lloch de curarse ni aliviarse tant sols, puig que si sembla lograse algún cop aixó últim, l' alivio es sols aparent y degut solament al cambi de posició.

Lo fonament del mal persisteix de la mateixa manera y ha de venir un dia que mori lo malalt com n' han mort ja d' altres de

tant forts y robustos com lo que que avuy nos ocupa. La historia nos porta la mort d' altres civilisacions fortes y potents que han dominat lo mon ó gran part d' ell y no hi val la experiencia perque poguém sustraurens de la pendent que devallem á marxas forçadas gracias al impuls que en mal hora imprimiren á la nostra societat homes de funesta memoria.

No obstant la nostra civilisació porta en son sí una essencia salvadora y es de créurer que en son día la Providencia farà relluhir com l' estel del nord y farà véurer clar lo que avuy veyem fosch, demostrant d' un modo patent que lo que havem daspreciat per vell é inútil dins de sa senzillés é injenaitat inclou un fons de saviesa práctica que no tenen ni poden tenir moltas de las enrabasadas y artificiosas combinacions modernas que pretenint lligarho y harmonisarho tot pro lubeixen sols l'e fecte contrari ó sia deslligar y confóndrer, augmentant la discordia y lo desacert.

Aixís es donchs que tornant al tema de nostre article no dubtem pas que, ó lo mon ha d' enfonsarse ó tornarà día en que, seguint prácticas rancias avuy abandonadas y hasta escarnidas, resucitarán las sencillas fórmulas electorals en contraposició de la catterva de lleys que 'ns trastornan y divideixen fentnos esclaus de la política militant centralisadora ab detriment dels verdaders interessos del poble y de la Patria.

Poch á poch se va lluny, diu nostre adagi, no basta que algúns comensin á presentir lo camí que la Providencia sembla nos te tras-sat. Es precís que lo crisol purifiqui en lo foch lo metall impur que conté, es precís que tothom purgui sa conciencia y que en lo llibre de la Historia se hi escriguian tots los desenganys y esperiencias perque ab sa lectura vinguin las corresponents reaccions. Tot vindrá en son degut temps.

Avuy que tenim exemples frescos cal fer notar á nostres lectors en consonancia á nostras doctrinas los defectes que porta en sí lo sistema electoral que actualment governa y en sa consecuen-cia trovarem lo que deixem ja apuntat en la digressió anterior, ço es: lo trastorn y confusió que implica en las masses que sen diuhen electorals traguent de sos naturals quefers á las personas labo-riosas y poch amigas de móurer soroll fent us de un dret que si be desitjan y aprecian en lo que val, se 'ls posa en sas mans en una

forma exòtica artificiosa y complicada. Luego que no entenem la base que informa la lluyta electoral moderna es per nosaltres falsa ja que 's funda en las divisions de partits polítics que tenen sas arrels en Madrit y no respón sinó per antítesis á la base que nosaltres considerém justa y genuína de classes y gremis, sobre tot tractantse de Ajuntaments.

Aquestos son los defectes principals que havem volgut fer notar sens descendir á gran número d'altres de menor importancia y que per altre part tothom coneix.

Importancia del cuyro cavallar.

Lo nom ab que generalment es conegut lo cuyro procedent de la pell de cavall es lo de cordobá, y relativament al seu actual estat de perfecció, pot considerarse aquest producte com nou en los mercats de curtits. Cinquanta anys enera casi no 's ocupava ningú de curtir la pell de cavall.

Lo cuyro que 'n resultava era suau y porós y s' utilisava pera cubrir los baguls ó altres objectes no sometos á pressió ni exposats á ferse malbé. Sa calitat esponjosa, encara que estigues convenientment preparat, lo feya semblant á la pell de moltó mes que á la de qualsevol altre animal.

En aquestos darrers anys la fabricació ha sofert un notable cambi y aquest producte se 'l classifica ara entre 'ls cuyros mes estimats pera la confecció de calsats y sachs de viatge. Una part particular de la pell proporciona material pera empenyas, superior al igual del que procedeix de las millors classes de badell, mentres que altra part, en virtut de la seva resistencia y flexibilitat, se converteix en un cuyro molt apropiat pera emplearlo en la confecció de polaynas y botas de montar, podent tractarsel millor que la pell de vaca, empleat generalment á tal objecte. Las parts mes tendres de la pell de cavall se preparan de manera que proporcionin un cuyro apropiat pera la confecció de calsats lleugers, maletas, etc., y aquest resultat se deu all llarch, pacient é inteligentíssim estudi de la pell del cavall, y al treball necessari pera triunfar dels defectes d'aquesta materia, utilisant las millors calitats y

adaptant las diferentas parts als varios usos que 'ls hi assignan la naturalesa del seu gra, la forsa de sas fibras y sa flexibilitat.

No es important saber com, quan y perque se descubrí que certas parts de la pell del cavall posseheixen las diversas propietats que 's reconeixen en las altres, pero aquest descobriment de per sí y la transformació de la pell en un cuyro que pot considerarse anàlech al del millor badell, son fets prou importants y bastan per ells mateixos pera colocar la pell del cavall entre las primeras.

Per una lley impenetrable de la naturalesa, dita pell difereix en sa part posterior de la porció corresponent que 's veu en los altres animals. A partir de una línea tirada desde l'arrancament de la cua, á través de la gropa, hi ha una pell de greix triple. Per sa part externa, s'assembla del tot aquesta pell á la que cubreix las demás parts del cos; y, de la banda de la carn, sa semblansa ab la dels altres animals no pot esser mes complerta. Entre una y altra capa n' hi ha una altra que no te fibras y es molt flexible.

Es singular que essent lo cuyro un producte de antiguitat llunyana, no 's hagués pensat en utilisar la pell del cavall pera 'l curtit sino fins á temps molt propers dels nostres. Durant molts sigles aquesta pell fou considerada casi sense valor; pero en la actualitat la producció indígena d'aquesta primera materia no dona abastament al consum; y en las planas de la América meridional se sacrifican á milers los cavalls tant sols pera aprofitar las pells que s'expedeixen en sa major part á Alemania.

Ademés del mérit de proporcionar un cuyro d'excelent calitat y duració, 'l cordobá te la ventatja de poder servir per una munió d'usos, segóns las necessitats del consum. Aquesta es una circumstancia que no la reuneix cap altre pell, sobre tot quan se tracta de donar á las pessas acabadas la forma que dona á la superficie l'aspecte de pells de naturalesa particular. Pera que aquestas imitacions sían bonas es menester no tant solzament que son aspecte reproduheixi lo del modelo, sinó que també conservin indefinidament aquesta apariencia. Aquesta necessitat la satisfá perfectament lo cordobá, y per aixó se l'emplea molt com á imitació de diferentas especies de cuyro, sense perdua pera 'l consumidor.

Actualment se presenta al mercat com imitació 'del bou marí y de la marsopla, y també com equivalent del Kanguro. Aixís, á copia de habilltat, inteligencia y estudi, s'ha lograt transformar una

materia que avans se considerava com una desferra en un producte preciós á la vegada que per son valor intrínsech, per las ventatjas que presenta com equivalent dels euyros pera la fabricació de calsons, maletas y altres articles de us molt general.

(De *La Renaixensa.*)

Varietats.

En una reunió d' amichs se promogué días enrera una discussió sobre 'l principi en que 's funda lo resultat de un problema d' geometria.

Per cálcul aritmétich no fou possible la solució. Tots nos varem declarar impotents y hem cregut que ningú millor que vosté podria saber la rahó de sa resolució que per endevant se 'ns dongué y de la que se 'n dubtava antes de fer la comprobació.

Lo problema es aquest:

Si en un sach hi cap una cuartera de gra, en dos sachs iguals al primer, des cusits y tornats á cusir per los costats fentne un de sol quant gra y cabrà?

De sobte sembla que si en un sach hi cap una cuartera en dos de units hi cabrian dos cuarteras. Y res d' aixó, sinó que en los dos sachs units hi caben quatre cuarteras.

¿ Ab que 's funda aquest resultat?

Resposta: M' haven fet repassar la geometria y encara que desde 'ls meus estudis de noy no me l' havia mirada y se m' havia rovellat molt, he pogut trovar lo fonament de la resolució del problema.

Lo fondo del sach es una circumferencia, y ja es cosa sabuda que si 'l diámetro mideix h' la circumferencia 3'1415, y que la superficie d' un círculo se troba multiplicant la circumferencia per la meytat del raig.

Lo sach es un cilindre y 'l volúm d' aquest se calcula multiplicant la superficie de la sua base per la altura.

En un sach, donchs, de quatre decímetros de diámetro y vuyt decímetros de altura tindrem: 4 decímetros multiplicats per 3'1415 igual á 12'5660 decímetros de circumferencia que multiplicats per un decímetro ó sia la meytat del raig donan los mateixos 12'5660

decímetros de superfície que multiplicada per la altura ó sia 8 decímetros resultan 100'5280 decímetros cúbichs ó cabuda del sach.

Units dos sachs iguals al primer se tindrà: diàmetre 8 decímetros; circumferencia 8 multiplicats per 3'1415 igual á 25'1320 decímetros que multiplicat per la meytat del raig que son 2 decímetros, forma una superfície de 50'2640 decímetros que multiplicats per la mateixa altura, assó es, 8 decímetros, dona per resultat 402'1120 decímetros igual al volúm dels dos sachs cusits. 402'1120 decímetros es quatre vegadas mes gran que 100'5280 decímetros cabuda del primer sach, de manera que doblant l' amplada d' un sach se fa quatre vegadas mes gran, triplicantlo se faria nou vegadas mes gros y fentlo cinch vegadas mes ample ab igual alsada donaria vint y cinch vegadas mes de cabuda y tenint lo sach 10 vegadas mes d' amplada la cabuda fora 100 vegadas mes gran; aixó es lo quadrat del número de vegadas que s' augmentaria 'l diàmetre de la amplada ó cul del sach. Disposeu de vostre amic.

F.

Noticias generals.

Las eleccions del diumenge passat foren com presentíam fortament empenyadas, de manera que votaren uns mil electors sens que per aixó hi hagués que lamentar lo mes mínim desorde.

Lo dissapte al matí aparegué plantada per los cantóns una candidatura en forma de cartell en que s'hi llegian los noms següents: D. Pau Soler, D. Pere Bover, D. Francisco Terradellas, D. March de Roca, D. Albert Vidal y D. Joan Forgas; y al vespre se'n reparitren unas otras en que se recomanavan los noms de D. Nonito Escubós, D. Joseph Saderra, D. Lluís Bolós, D. Pere Plana, D. Francisco Conill y D. Joan Isamat.

Los patrocinadors de la primera candidatura convocaren una reunió d' electors en lo teatro que no fou tant concorreguda com ells tal vegada esperavan y los oradors que dirigiren la paraula al públich usaren de molta circunspecció tant al incensar los propis candidats com al tractar dels contraris.

Lo diumenge á primera hora ja 's notá lo moviment propi dels días d' eleccions que va durar fins á las quatre de la tarde,

y desde aquesta hora endavant se notá una gran quietut per los carrers.

No 's cometé cap d' aquellas pressions violentas que altrás vegadas havíam vist, únicament després de dinar corregué un rumor de que s' intentava un cop de ma á las urnas, rumor que luego resultá fals puig no va succehir res de lo que 's deya.

A continuació insertem un estat del resultat total de la votació deixant de continuarhi alguns vots perduts que hi hagué en cada districte.

ELECCIONS MUNICIPALS CELEBRADAS EN 10 DE MAIG DE 1891.

DISTRICTE 1.ª	SECCIO 1.ª		TOTALS
D. Pere Plana Escubós.	209 vots.		209
» Francisco Conill Feixas.	209 »		209
» Francisco Terradellas Espigul.	105 »		105
» March de Roca Farriol.	96 »		96
DISTRICTE 2.ª	SECCIO 2.ª	SECCIO 3.ª	
D. Joseph Saderra Mata.	127 vots	93 vots.	220
» Nonito Escubós Serrat-Calvó..	126 »	94 »	220
» Pau Soler y Giralt.	84 »	78 »	162
» Pere Bover..	74 »	72 »	146
DISTRICTE 3.ª	SECCIO 4.ª		
D. Lluís de Bolós Saderra.	173 vots		173
» Joan Isamat Ventolá.	157 »		157
» Albert Vidal.	116 »		116
» Joan Forgas.	116 »		116

VOTAREN

Dels 493 electors de la Secció 1.ª	CÍRCULO OLOTENSE	316
» 315 » » »	2.ª JUTJAT	214
» 291 » » »	3.ª CASA CONSISTORIAL	171
» 494 » » »	4.ª HOSPICI	300

TOTAL: 1593 electors

1001

La satisfacció que generalment mostra la gent de sa casa per lo resultat de las eleccions del diumenge passat dona á entendre

que creu haver guanyat alguna ventatja positiva y nosaltres creyem que lo sentit comú aquesta vegada no s' equivoca.

Víctima del *dengue* acaba de morir en París Mr. Chapu, célebre escultor, mestre de nostre compatrici D. Miquel Blay, en tota la forsa de son talent y quant ja may havia produhit mes obras, totes de ma mestre. Afortunadament nostre amic D. Miquel Blay tenia ja corretjit per éll, lo boceto de l'estatua, que enviará á Gerona al terminar la pensió.

Se 'ns ha dit que en lo próxim mes d'Agost se celebrarà en esta vila una exposició de Bellas Arts, y que conta la comissió que la portará á cap, ab gran número d'artistas que hi concorrerán.

Lo dimecres d'aquesta setmana á la tarde descarregá una horrosa tempestat de trons y aygua sent varias lar exhalacions que caigueren en la comarca. Una d'ellas feu blanch en la casa posada del Parque seguint una de las canals de desaigue y sens que afortunadament causés desgracia alguna.

Altres dos caigueren en lo para-llamps de la capella del Montsacopa, un d'ells en lo moment en que l'ermitá atrafagat en desaiguar la cuyna que se li inandaba, s'havía col·locat en las proximitats de la corda de conducció per qual motiu sufrí una forta conmoció y lo susto consegüent.

A aqueix propósit devem fer present als senyors Administradors de dit santuari que fou una verdadera imprudencia lo fer passar la esmentada corda de conducció per lo peu de la porta y costat de la cuyna, llochs los mes frecuentment habitats en tota casa de camp. Lo conductor d'un para-llamps es un mal vehí no sols en lo moment de descarregar lo llamp sino que també en tot lo espay de temps que dura la tempesta en que lo para-llamps compleix la seva missió de descarregar la terra de sa electricitat. Per aquest motiu sempre deu procurar-se fer passar los conductors per l'indret mes solitari del edifici y no dubtem que los administradors del santuari del Montsacopa si tenen en compte aquestas consideracions s'apressuraran á variar dita conducció en lo que

lograrà calmar la natural intranquil·litat dels moradors d'aquell santuari y evitar tal vegada futuras desgracias.

Y ja que del Montsacopa parlem, havem notat ab satisfacció que son varias las obras de reparació y embelliment que 's hi han portat á cap de poch temps en sá en dit santuari. Creyem molt ben empleat tot lo que allí se fassa tendint sempre á donar la deguda importancia á un dels punts de vista mes espléndits de nostra vila.

De nostre estimat company lo *Setmanari de Manresa*:

«Ha arribat á nostra ciutat, ahont creyem que per ara hi tindrà sa residencia, lo sabí astrónomo y metereólech Pare Frederich Faura de la Companyia de Jesús. Lo P. Faura, fill de la vehina vila de Artés, dirigí fins l' any passat l' importantíssim observatori de Manila, y allí per efecte del clima y de son incessant treball, hi perdé la salut, que molt de debó desitjem recobri en aquesta sa patria.»

Are aquí debem afegirhi que ha substituït en la direcció del observatori al P. Faura lo nostre compatrieci lo P. Miquel Saderra y Mata.

Lo comandant de la guardia civil de Vich tingué coneixement de que dos propietaris d'aquella ciutat havian rebut anònims amenaçants de mort sino depositavan de 4 á 5000 pessetas en un confessonari de la capella del Sagrament de la iglesia de la Pietat. Distribuïda convenientment la guardia civil en la iglesia, lo jefe de la forsa vegé que dos homes entraren en la sagristia després de tancar la porta de la capella que dona á la iglesia, que estava plena de gent, per celebrarshi la funció dels Sants Màrtirs. Al cap de poca estona tornaren á sortir, tancaren altre porta y 's dirigiren á un confessonari. Un dels dos homes anava á agafar un objecte que s'hi havia posat, al temps que lo segon se dirigí á altre confessonari, ahont se trobava ocult l' oficial de la guardia civil, qui detingué á dit subjecte després d' alguna lluyta. Lo qui agafava 'l bulto tractá d' escapar per la sagristia, mes lo cabo, amagat en altre confessonari, lo detingué. Lo fet produí de moment en la iglesia gran confusió y alarma entre 'ls concurrent á la festa. Dels dos detinguts l' un es cerraller y l' altre sagrista de la iglesia.

Per equivocació involuntaria, diguerem en lo número passat que D. Joan Francisco Salas Panadero havia pres possessió del Jutjat de 1.ª instància d' instrucció d' aquest partit, sent aixís que 'l verdader nom de dit Sr. Jutje es lo de D. Joan Francisco Solís Panadero, que ab los pochos días que segueix en nostra companyia ha donat probas de amabilitat, de il·lustració y de un verdader zel en lo desempenyo de son càrrech.

De *La Voz del Pirineo* de Puigcerdá:

Aquesta passada setmana uns ramblers procedents del Nort de América han estat en aquesta comarca fent requesta de burros eu-gassers y n' han adquirit alguns exemplars pagantlos á preus molt ventatjosos.

Se coneix que dit bestiar deu donar bons resultats en los estats units, á jutjar per los frequents viatjes que 'ls ramblers d' aquell país fan á nostra Cerdanya, y además nos ho prova lo gran bombo que *The Era* de Nova York dedica á aquell « burro de cal Micaló » que guanyá lo primer premi en lo concurs fa tres anys celebrat en aquesta vila; y que més tart sigué adquirit per tractants americáns.

Una noticia arriba aquí dels periodichs del Mitjdia, que diu molt en favor del renaixement de las llengües regionals: la organització á Montpeller d' una funció teatral ahont se posarán en escena, además d' un drama antich llenguadociá posat en música en nostres días per un compositor de nota, algunas otras pessas dramáticas escrites en aquella llengua que 's parla encara en lo Lleugadoch, que tanta semblansa te ab lo catalá com que sembla una mateixa cosa. Aquestas funcions teatrals donan probas de que en lo públich pren per la afició á sa llengua nadiua, y 'l cor de tot bon patriota batega de goig, perquè no fa pas tant temps que 'l *patois*, fos quin fos, es á dir qualsevol llengua que no fos la oficial era despreciada fins pel mateixos que 'ls parlavan, y quan de tal manera un ser se desprecia aixís mateix, mal pot dir que estima de veras als altres.

Fa pochos días que succelí en un poble d' Inglaterra un fet tant

curios com notable referent á lo que no vacilém en anomenar humanitat d' un gos.

Lo criat d' una persona, qual nom no ve al cas se dirigí acompanyat d' un gos á la vora d' un pantano portant en lo bras una gateta ab lo propòsit d' ofegarla.

Anava també ab ells l' amo del gos.

Al ser llessada la gateta al aygua s' hi tirá també 'l gos, y agafantla quan estava ja á punt de morir, la portá á la vora, ahont la depositá sana y salva.

Se repetí aquesta operació fins á tres vegadas que quant á la quarta resultó al semblar lo gos á salvar la pobre gateta, l' agarrá y en compte de tornar com avans á la vora, ahont estavan son amo y lo criat, seguí nadant tan depresa com pogué fins al altre costat, desde ahont sens detindres, se posá á corre ab la velocitat d' un llam, cap á la granja ahont deixá la gateta mullada pero ilesa en lo costat del fogó de la cuyna, sens que logrés desde aquell moment ferla separar del costat de sa protegida, prenent una ferra actitut cada vegada que algú intentava acostarse á ella.

L' amo del gos, que 's á la vegada amo de la gateta, ha decidit respectar la vida d' aquesta permetent que continuhin los dos animallets vivint inseparables.

Legislación.

Boletín Oficial del día 11 del actual.—Circular del Gobierno civil para la renovación de las Juntas municipales de Sanidad en los pueblos que se citan, y entre ellos Olot. — Anuncio para la subasta del suministro de la harina para el Hospital, y el Hospicio.

Id. correspondiente al día 13.—Real Orden dando instrucciones para la aplicación del artículo 156 del Código Civil sobre corrección impuesta por los padres á sus hijos.—Anuncio para la subasta en arriendo de todas las especies sujetas al impuesto de Consumos en la ciudad de Gerona.

Gaceta correspondiente al día 10.—Termina la inserción de la Ley sobre *pesca*, comenzada en la Gaceta anterior.

En la correspondiente al día 12 se insertan dos proyectos de Ley

uno sobre Fundaciones para la enseñanza, y otro creando un Hospital clinico en la Universidad Central.

Y en la correspondiente al día 13 se inserta el Proyecto de Ley para las elecciones de Diputados á Cortes en las Islas de Cuba y Puerto-Rico.

EXTRACTO

DE LA SESIÓN DEL ILMO. AYUNTAMIENTO, 13 MAYO DE 1891.

Como de costumbre se celebró en dicho día la sesión pública ordinaria de primera convocatoria bajo la presidencia del señor Alcalde D. Mariano Bassols:

Leida por el Secretario de la referida Corporación el acta de la sesión anterior se aprobó por unanimidad y sin debate

Luego se formularon las correspondientes propuestas en terna para la renovación de la Junta municipal de Sanidad acordándose sean remitidas a M. I. S. Gobernador civil de la provincia.

Se adjudicó definitivamente á favor de D. Ramón Sala la subasta de quinientos litros de petróleo de primera calidad.

Acordó tambien el Consistorio que como de costumbre se organicen las fiestas que se celebran durante la octava de SS. Corpus Christi.

Se resolvieron algunos extremos referentes á las obras públicas que se practican; y se acordó finalmente quedár enterado y que se una al expediente de referencia la solicitud suscrita por el Sr. Soler.

Secció religiosa.

Avuy Diuenge 17. PASQUA DE PENT. COSTÉS. S. Pasqual Baylón cf.

Dillúns 18. (Abans ✕) S. Félix de Cantalici cf. y Sta. Claudia.

Dimars 19. (Abans †) S. Pere Celesti papa y S. Ibo ab.

Dimecres 20. S. Bernarlino de Sena y S. Baldiri mr.

Dijous 21. S. Secundi mr.

Divendres 22. Sta Rita Vda., Quiteria y Julia vgs.

Dissapte 23. La Aparició de S. Jaume ap.

QUARANTA HORAS.—Continúan en la iglesia de Ntra. Sra. dels Dolors.—La exposició de S. D. M. comensa á las 6.